

Sygn. akt VI Ka 610/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze w VI Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Andrzej Żuk (spr.)

Sędziowie SO Klara Łukaszewska SO Andrzej Tekieli

Protokolant Małgorzata Pindral

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Bolesławcu E. Ł.

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2017 roku

sprawy **P. B.** ur. (...) w B., s. S. i J. z domu P.

o wyrok łączny

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Bolesławcu

z dnia 20 września 2016 r. sygn. akt II K 447/16

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok wobec skazanego P. B.,

II. zwalnia skazanego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze obciążając nimi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

P. B. został skazany prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Bolesławcu z dnia 20 sierpnia 2012 r. (sygn. akt II K 597/12):

- za czyn z art. 297 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełniony w dniu 20 lutego 2009 r. na karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności,

- za czyny z art. 297 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełniony w dniu 24 listopada 2009 r. na karę 1 roku i 1 miesiąca pozbawienia wolności,

za które to czyny orzeczono karę łączną 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby, której wykonanie zarządzono postanowieniem Sądu Rejonowego w Bolesławcu z dnia 10 września 2015 r. (sygn. akt II Ko 822/15),

2. Sądu Rejonowego w Bolesławcu z dnia 9 stycznia 2013 r. (sygn. akt II K 1217/12) za czyn z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. popełniony w okresie od 26 lipca do 27 września 2011 r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat próby,

3. Sądu Rejonowego w Bolesławcu z dnia 6 lutego 2013 r. (sygn. akt II K 1303/12):

- za czyn z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełniony w okresie od 25 do 26 maja 2009 r. na karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności

- za czyn z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. popełniony w okresie od 9 kwietnia 2009 r. do 8 maja 2009 r. na karę 9 pozbawienia wolności,

za które to czyny orzeczono karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby, której wykonanie zarządzono postanowieniem Sądu Rejonowego w Bolesławcu z dnia 14 maja 2015 r. (sygn. akt II Ko 563/15),

4. Sądu Rejonowego w Bolesławcu z dnia 4 marca 2015 r. (sygn. akt. II K 983/14):

- za ciąg przestępstw z art. 286 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. popełnionych w okresie od 2 stycznia 2014 r. do 9 lipca 2014 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności,

- za ciąg przestępstw z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełnionych w okresie od 24 października 2013 r. do 16 stycznia 2014 r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności,

- za czyn z art. 270 § 1 k.k. popełniony w dniu 11 kwietnia 2014 r. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności,

za które to ciągi przestępstw i przestępstwo orzeczono karę łączną 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby, której wykonanie zarządzono postanowieniem Sądu Rejonowego w Bolesławcu z dnia 19 maja 2016 r. (sygn. akt II Ko 672/16),

5. Sądu Rejonowego w Bolesławcu z dnia 16 listopada 2015 r. (sygn. akt II K 910/14) za ciąg przestępstw z art. 286 § 1 k.k. i art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. popełnionych w okresie od 26 marca 2014 r. do 1 kwietnia 2014 r. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

6. Sądu Rejonowego w Bolesławcu z dnia 10 maja 2016 r. (sygn. akt II K 981/15):

- za ciąg przestępstw z art. 270 § 1 k.k. popełnionych w dniach 28 października 2013 r. oraz w dniu 29 stycznia 2014 r. na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności,

- za ciąg przestępstw z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnionych w okresie od 19 listopada 2013 r. do 22 maja 2014 r. na karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności,

- za ciąg przestępstw z art. 286 § 1 k.k. popełnionych w okresie od 29 stycznia 2014 r. do 7 lipca 2014 r. na karę 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności,

za które to ciągi przestępstw orzeczono karę łączną 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności;

7. Sądu Rejonowego w Bolesławcu z dnia 10 maja 2016 r. (sygn. akt II K 212/15):

- za ciąg przestępstw z art. 286 § 1 k.k. i art. 297 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełniony w dniu 4 lutego 2014 r. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

- za ciąg przestępstw z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełniony w okresie od 14 lutego 2014 r. do 21 marca 2014 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności,

za które to ciągi przestępstw orzeczono karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

8. Sądu Rejonowego w Bolesławcu z dnia 21 czerwca 2016 r. (sygn. akt. II K 176/16) za czyn z art. 270 § 1 k.k. popełniony w dniu 25 sierpnia 2015 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Rejonowy w Bolesławcu wyrokiem łącznym z dnia 20 września 2016 r. /sygn. akt II K 447/16/:

1. na podstawie art. 569 § 1 kpk oraz art. 85 k.k. i 86 § 1 k.k. i połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi w punktach 1-8 części wstępnej wyroku łącznego i orzekł wobec skazanego P. B. karę łączną 7 lat pozbawienia wolności;
2. na podstawie art. 63 § 1 k.k. w zw. z art. 577 kpk na poczet orzeczonej kary łącznej zaliczył skazanemu okresy dotychczas odbytych przez niego kar pozbawienia wolności w sprawach opisanych w pkt 1-8 części wstępnej wyroku;
3. na podstawie art. 576 § 1 kpk pozostałe orzeczenia zawarte w wyrokach podlegających łączeniu pozostawił do odrębnego wykonania;
4. zwolnił skazanego w całości od ponoszenia kosztów sądowych.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca skazanego. Powołując się na przepis art. 438 pkt 4 kpk zarzucił rażąco niewspółmierność kary łącznej, której wymiar 7 lat określono w punkcie I części dyspozytywnej wyroku przy zastosowaniu zasady asperacji, podczas gdy więzi o charakterze przedmiotowym, okresy popełnienia poszczególnych czynów, co do których orzeczone kary podlegały łączeniu, okres, jaki upłynął od czynów, postawa oskarżonego zarówno po popełnieniu przestępstw jak i w trakcie odbywania kar za nie orzeczonych, stopień zrealizowania procesu resocjalizacji potwierdzony opinią Dyrektora Zakładu Karnego nr 1 we W. z dnia 5 sierpnia 2016 r. prowadzą do wniosku, iż wymierzona winna być skazanemu kara łączna z zastosowaniem metody absorpcji, względnie kara z zastosowaniem metody asperacji w wymiarze zbliżonym do dolnej granicy możliwego orzekania.

Stawiając ten zarzut obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez obniżenie kary łącznej opisanej w pkt I części dyspozytywnej wyroku do 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I Instancji.

Sąd Okręgowy zważył,co następuje :

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Skarżący nie kwestionował ustaleń faktycznych, ani też podstawy prawnej orzeczonej kary łącznej. Nie podważał w szczególności zasadności zastosowania wobec skazanego przepisów dotyczących kary łącznej obowiązujących od dnia 1 lipca 2015 r., które uzasadniały połączenie wszystkich kar pozbawienia wolności orzeczonych wobec skazanego. Sąd Okręgowy w tym zakresie akceptuje w pełni rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonym wyroku.

Podniesiony zarzut rażącej niewspółmierności kary łącznej pozbawienia wolności w ocenie Sądu odwoławczego jest bezzasadny. Wprawdzie wymiar tej kary rzeczywiście jest znaczący, jednak tylko w oderwaniu od okoliczności sprawy i podstaw orzeczenia tej kary. Gdy uwzględnić bowiem przesłanki mające wpływ na wymiar kary łącznej, nie może być ona uznana za rażąco surową.

Sąd Rejonowy błędnie określił granice kary łącznej, którą można było wymierzyć po połączeniu kar wymierzonych wyrokami opisanymi w pkt 1-8 części wstępnej wyroku. Granice te wyznaczała najwyższa z kar podlegających łączeniu, czyli kara łączna 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz suma kar, tj. 11 lat i 4 miesiące (jedna z kar łączonych to kara z warunkowym zawieszeniem, a zatem ma zastosowanie przepis art. 89 § 1b kk, zgodnie z którym miesiąc kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania równa się 15 dniom kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Ten błąd nie skutkował jednak wymierzeniem skazanemu kary rażąco surowej.

Autor apelacji nie wykazał skutecznie, że istotnie skazany zasługiwał na zastosowanie wobec niego zasady absorpcji, względnie asperacji ale znacznie bliższej dolnej granicy wskazanej powyżej. Zupełnie nie uzasadnił swojego ewentualnego wniosku o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji, co byłoby możliwe tylko w razie dostrzeżenia braków postępowania pierwszoinstancyjnego, który nie

mógłby być usunięty przed sądem odwoławczym. Jako całkowicie chybione Sąd Okręgowy uznał jego argumenty mające uzasadniać podniesiony zarzut i przemawiać za wnioskiem głównym o orzeczenie kary łącznej 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Rejonowy odstąpił od stosowania w niniejszej sprawie zarówno zasady kumulacji kar jak i ich absorpcji. Wykorzystanie zasady mieszanej (aspiracji czyli absorpcji częściowej) skutkowało orzeczeniem kary mniej więcej w równej odległości od dolnej i górnej granicy kary łącznej. Było to uzasadnione związkiem przedmiotowo-podmiotowym i czasowym poszczególnych czynów oraz innymi okolicznościami mającymi wpływ na wymiar kary łącznej. Zachowanie skazanego w zakładzie karnym było znane Sądowi I instancji i jak wynika z treści uzasadnienia wyroku brane pod uwagę (jako okoliczność istotna) przy wymiarze kary. Jednocześnie Sąd ten wskazał, dlaczego uznał, że właściwą reakcją karną będzie kara łączna 7 lat pozbawienia wolności.

Zgodnie z dyrektywami wymiaru kary łącznej określonymi w przepisie art. 85a k.k. obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 roku, które to przepisy zostały zastosowane przez Sąd Rejonowy, orzekając karę łączną, Sąd bierze pod uwagę przede wszystkim cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Trzeba mieć w szczególności na uwadze, że jest ona swego rodzaju podsumowaniem działalności przestępczej sprawcy w okresie czasu objętym wyrokiem łącznym), tym samym jej surowość powinna wzrastać wraz z liczbą popełnionych przez sprawcę przestępstw. Stanowi to wyraz potępienia w stosunku do postępowania sprawcy, jak również nieopłacalności przestępczej działalności (zob. M. Szewczyk, Glosa do uchwały SN z 20.1.2005 r., I KZP 30/04, OSP 2005, Nr 9, poz. 102; zob. także wyrok SA w Warszawie z 12.7.2000 r., II AKA 171/00, OSA 2001, Nr 2, poz. 5; wyrok SA w Łodzi z 20.9.2001 r., II AKA 154/01, KZS 2002, Nr 12, poz. 70). Sąd nie rozstrzyga ponownie o stopniu społecznej szkodliwości i winie skazanego w zakresie poszczególnych przestępstw, ale musi rozważyć przedmiotowo - podmiotowy związek między przestępstwami, w zakresie których kary podlegają łączeniu. Im bardziej jest on ścisły, w tym większym stopniu powinno się stosować zasadę absorpcji poszczególnych kar. Przez związek ten należy rozumieć podobieństwo rodzajowe zbiegających się przestępstw, motywację i czas popełnienia każdego z nich. Kara łączna nie jest jednak sposobem na premię dla sprawcy większej liczby przestępstw. Ma stanowić całościową ocenę jego zachowań, będąc właściwą, celową z punktu widzenia prewencyjnego, reakcją na popełnione czyny. Nie ma ona służyć ograniczeniu odpowiedzialności karnej, lecz rzeczywistemu oddaniu zawartości kryminalnej czynów, jakich się dopuścił. Popełnienie większej liczby przestępstw zdecydowane uzasadnia odstępstwo od absorpcji kar.

Kara łączna orzeczona wobec P. B. nie może - wbrew wnioskowi skarżącego - być niższa od orzeczonej. Istnieje cały szereg okoliczności, w świetle których uzasadniona byłaby kumulacja kar podlegających łączeniu, czego zdaje się nie dostrzegać obrońca skazanego.

Przede wszystkim trzeba podkreślić liczbę kar podlegających łączeniu. Nie tylko nie była to liczba minimalna, ale przeciwnie duża. Łączeniu podlegało 8 kar pozbawienia wolności - tylko jedna z nich z warunkowym zawieszeniem wykonania. Co więcej aż 5 kar podlegających łączeniu stanowiły kary łączne, orzekane w poszczególnych wyrokach z zastosowaniem aspiracji zbliżonej do absorpcji (pkt 1, 3, 4 i 6 części wstępnej wyroku) lub nawet całkowitej absorpcji (pkt 7 części wstępnej wyroku). Łącznie orzeczono było aż 15 kar, w tym za 7 ciągów przestępstw. Kara łączna stanowi zatem podsumowanie ponadsześćoletniej bardzo aktywnej działalności przestępczej skazanego, w toku której popełniał on czyny różne rodzajowo, choć w zdecydowanej większości przeciwko mieniu. Naruszał jednak wiele dóbr chronionych prawem, popełniając przestępstwa przeciwko mieniu, przeciwko dokumentom, przeciwko obrotowi gospodarczemu. Wbrew zarzutowi obrońcy pomiędzy czynami nie było żadnego związku o charakterze przedmiotowym lub podmiotowym. Występowało wprawdzie pomiędzy wieloma podobieństwo rodzajowe, jednak przy tej ilości przestępstw, ich rozciągnięciu w czasie jest to okoliczność przemawiająca zdecydowanie za kumulacją a nie absorpcją kar. Świadczy o rażącej niepoprawności skazanego, który popełniał przestępstwa w wyznaczonych w kolejnych wyrokach okresach próby i uczynił sobie z nich stałe źródło dochodu.

Bezpodstawnie obrońca jako uzasadnienie absorpcji podnosi okresy popełnienia czynów oraz okres, który upłynął od nich do dnia wydania wyroku łącznego. Także te przesłanki były bowiem dla skazanego niekorzystne. Popełniał on

przestępstwa przez ponad 6 lat, kolejne wyroki zapadały w latach 2012, 2013, 2015 i 2016. Ostatni czyn zabroniony popełnił w sierpniu 2015 r., a od lutego 2016 r. przebywa w zakładzie karnym. Nie może więc skazany pochwalić się długotrwałym pobytom na wolności, kiedy to żył praworządnie.

Jedynym argumentem, który rzeczywiście przemawiał za absorpcją kar była pozytywna opinia o skazanym z zakładu karnego, w którym przebywa od lutego 2016 r. Jak już jednak wyżej wskazano Sąd Rejonowy brał ją pod uwagę. Skoro wszystkie inne przesłanki uzasadniały kumulację kar, to orzeczenie kary łącznej o ponad 4 lata niższej niż górna granica dowodzi, że Sąd I instancji rzeczywiście wziął pod uwagę tę opinię. Zwrócić jednak przy tym trzeba uwagę, że z tej opinii wynika, że skazany dopiero rozpoczął proces resocjalizacji i pomimo, że wydaje się on przebiegać w dobrym kierunku, zbyt wcześnie mówić, że został zrealizowany w całości lub choćby w istotnym stopniu.

Zdecydowana przewaga okoliczności niekorzystnych dla skazanego P. B. przemawiała za określeniem wysokości kary łącznej jak uczynił to Sąd I instancji. Karę orzeczoną zaskarżonym wyrokiem Sąd Odwoławczy uznał za adekwatną i sprawiedliwą. Będzie odpowiednia do zasad wyrażonych w przepisie art. 85a kodeksu karnego, spełni cele prewencji indywidualnej i generalnej. Taka kara nie stanowi przy tym nieuprawnionego promowania skazanego jako niepoprawnego sprawcy wielu przestępstw, wielokrotnie karanego i niepoprawnego, jednocześnie uwzględnia jego obecną postawę w jednostce penitencjarnej.

Przy wymiarze kary łącznej skazanemu nie zostały przekroczone granice swobodnego uznania sędziowskiego, zatem nie można mówić o rażącej niewspółmierności kary w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k. Skoro nie została wykazana taka nietrafność orzeczenia o karze, która uzasadniałaby jego zmianę, a skarżący nie wskazał okoliczności uzasadniających ewentualny wniosek - zaskarżony wyrok należało utrzymać w mocy.

Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. Sąd Okręgowy stwierdził, że skazany nie jest w stanie ponieść kosztów postępowania odwoławczego, dlatego zwolnił go od nich, obciążając nimi Skarb Państwa.

SSO Klara Łukaszewska SSO Andrzej Żuk SSO Andrzej Tekieli